

פרוטוקול מס' 179
מישיבת ועדת הכספים
מיום ד', ד' בטבת תשל"ה - 18.12.74
שעה 9:00

נכחו:

חברי הועדה:
י. קרגמן - יו"ר
ע. אמרתי
א. אפרת
מ. ארנס
י. גולן
צ. גושוני
ב.צ. חלפון
ע. פיינרמן
י.ש. פלגמין
ג. פת
ד. קורן
נ. קצב
א. רובין
א. שוסטק
מ. שחל

מוזמנים:
י. תמיר - נציב מס הכנסה
ד. הלפרין - משרד האוצר
ש. שביד - משרד האוצר
מ. דר-זיו - משרד האוצר

מזכיר הועדה: א. קרשנר

היועץ הכלכלי לוועדה: א.נ. פלוג

רשמה: א. רבר

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 21)

סדר היום:

- 666 -

(נתקבל ביום 6.1.75)

אני מתכבד לפתוח את הישיבה.

היו"ר י. קרגמן:

האם יש תשובה בענין שני הסעיפים שנדחו? סעיפים אלה משמעותיים, ולפיהם נצטרך לקבוע עמדה לגבי השאר.

י. פלומיין:

בענין הבראה אני מציע למחוק את כל הסעיף.

היו"ר י. קרגמן:

אני מציע להכניס את הסעיף.

י. פלומיין:

ה צ ב ע ה

ההצעה למחוק את הסעיף בענין הבראה נתקבלה

אני רושם הסתייגות.

י. פלומיין:

לגמל אני מציע במקום 32 אלף לירות, 42 אלף לירות.

היו"ר י. קרגמן:

אני מציע 48 אלף לירות.

י. פלומיין:

אני מעמיד להצבעה את שתי ההצעות.

היו"ר י. קרגמן:

ה צ ב ע ה

נתקבלה הצעת היו"ר ל-42 אלף לירות.

ישנה הצעה לחבר-הכנסת שחל.

היו"ר י. קרגמן:

ההצעה היא שלגבי אלמנות שעובדות ייעשה חישוב נפרד לגבי חלק מהשכר שלהן.

מ. שחל:

אני חושב שהחלק הזה שאלמנה מקבלת קצבה שאיר בגין הילדים שיש לה, מן הצדק שהסכום הזה יופרד בחישוב המשולב בין הקצבה לשכר שלה. מאחר ואני יודע שיש תשובה, נדמה לי, פחות או יותר התואמת את המצב שאני מציע, הייתי מציע לשמוע אותה, ואני מוכן לקבל את ההצעה.

י. פלומיין:

נדמה לי שקצבה שאלמנה מקבלת בגין ילדיה, נראים כהכנסת הילדים. אני חושב שזה יותר טוב ממה שאתה מציע, אבל צריך לעגן זאת בחוק. אם יש קצבה שולבת, הילדים צריכים לקבל את זאת כהכנסה שלהם.

י. תמיר:

בפועל הבעיה לא התעוררה ולא הגיעה לויכוח בהרבה מקרים. היה מקרה אחד או שניים

שכך זה נעשה, כאשר היו איזה נסיבות מיוחדות. זה לא היה מעוגן גם לא בהוראה מקצועית ברורה. אני חושב שלעתים אם פקיד השומה פירש זאת כך, אז כך זה היה. אני מוכן להודיע שאנו נפרש שכאשר אלמנה מקבלת גמלה או קצבה בשביל עצמה ובשביל ילדיה, באותה מידה שהקצבה מייצגת תשלומים בעד הילדים, אנו בכלל לא נתייחס לזה כאל הכנסת האלמנה, זה לא שייך לה, והיא רק מהווה צינור.

רשמנו זאת לפנינו.

היו"ר י. קרגמן:

אני מבקש שהדבר יקבל פרסום מטעם ועדת הכספים ומס הכנסה.

צ. גרשונבי:

אני אמסור על כך הודעה בכנסת. מה כוונתך - שנמסור על כך הודעה בעתונות?

היו"ר י. קרגמן:

כך. אחרת האלמנטים יודעות את זאת רק דרך רואה החשבון.

צ. גרשוני:

אני אודיע על כך מעל במת הכנסת.

היו"ר י. קרמון:

אנו רוצים שתודיע גם מעל במת הכנסת וגם בהודעה לעתונות.

ד. קורן:

זה נוהג מקובל שהודעה רשמה לפני את הודעת נציב מס הכנסה, ותימסר על כך

היו"ר י. קרמון:

הודעה מעל במת הכנסת, שכך ינהג האוצר.

אנו עוברים להצבעה על סעיף 21.

לסעיף זה אין הערות, הסעיף נתקבל.

לחבר-הכנסת פלוטין הערה לסעיף 21א.

י. פלוטין:

אנו עומדים להטיל קצת יותר טאון חובה של קנס על אי ניהול ספרים. על ידי כך אנו יוצרים אקט פלילי. הבעיה שהנורמה מתייכנ נחשב ניהול ספרים לניהול ספרים, נתונה למעשה לפי החוק לשיקול דעתו של הנציב. אני רוצה להציע שהוראות ניהול ספרים יהיו באישור ועדת הכספים.

דברים שכנסיים או כלליים?

היו"ר י. קרמון:

אלה אינם דברים טכניים. אני חושב שההוראות על פי זה חל, על מי זה לא חל, עד איזה גבול יש פטור מניהול ספרים - כל זה צריך להיות באישור הוועדה.

י. פלוטין:

אני מבין שהקנסות יבואו אליי.

היו"ר י. קרמון:

אנו מאשרים היום את גובה הקנסות. אבל נביח שאתה קובע היום שמי שדורס בן-אדם יש לו עונש כזה וכזה; אבל אתה קובע היום את הקנס, בלי לקבוע את העבירה. העבירה נתונה לקביעת נציבות מס הכנסה.

י. פלוטין:

אם זה צריך לבוא לאישור ועדת הכספים, אז צריך לבוא לממשלה, כי זו סמכות

היו"ר י. קרמון:

של הנציב.

אם לפי החוק ניתנה לנציב מס הכנסה הסמכות הזו, מה תעזור ועדת הכספים?

א. שוסטק:

זו הסמכות היחידה שנקבעה לנציב מס הכנסה בתחום חקיקת משנה. סמכות זו אינה שונה מאשר הסמכות שישנה בהכנסת טפסים. זו סמכות חשובה, וזה נמסר לאדמיניסטרציה. אני חושב שהטיפול בקביעת ההוראות על ידי דרג האדמיניסטרציה עמד במבחן, ויכול להיות שאמנם פה ושם נעשו אולי התייעצויות רבות מדי, ודאי לא פחות מדי, וסמכות זו איננה שונה מאשר קביעת טפסים ודו"חות אחרים.

י. תמיר:

אדוני היושב-ראש, אני חושב שזה דבר מהותי. אם קובעים קנס אדמיניסטרטיבי, אני חושב שלא יתכן שנשאיר את קביעת העבירה לאדמיניסטרציה. לא מעניינת אותי צורת ניהול החשבונות אלא על מי זה חל ומה גובה המחזור שזה מחייב. אני מוכן להצטמצם לשני דברים אלה.

י. פלוטין:

אני מציע שלא נתפשט בסמכויות של הוועדה להכנסו לכל מיני הוראות. ידווחו לנו.

היו"ר י. קרמון:

במידה שזכיתי לקבל ביקורת קשה בוועדה זה היה על כך שחייבנו פחות מדי אנשים.

י. תמיר:

היו"ר י. קרגמן:
אני מציע שנחליט שנציב מס הכנסה ידווח לוועדה על הסידורים שנעשו בקשר לתקנות, ויביאו את זאת לידיעת הוועדה בתקנות. בדרך כלל כשמביאים לידיעה, מסתבר שיש בירור.

י. פלומיין: שיביאו אלינו את התקנות לפני הוצאתן.

היו"ר י. קרגמן: בסדר. התקנות יוגאו לידיעת הוועדה.

לסעיף 22 אין הצעות. סעיף 22 נתקבל.

לסעיף 23 אין הצעות. סעיף 23 נתקבל.

לסעיף 24 הצעה לחבר-הכנסת פלומיין.

י. פלומיין: לפסקה 2: אנו מעניקים עכשיו לפקד השומה סמכות להזמין כל אדם, למעט עובד או פקיד מורשה, שיצטרך להעיד על הכנסותיו ועיסוקיו של הנישום. אני רוצה להוסיף למסגרת אותם האנשים שפקיד השומה איננו רשאי להזמין - את קרובי המשפחה של הנישום. יש זכות מוקנה במשפט פלילי לא להעיד נגד בן זוג או נגד האב, בעיקר לאשה. אני רוצה להרחיב את זאת פה. אני חושב שלא צריך להזמין בן שיעיד נגד אביו ולאיים עליו בסנקציה פלילית. אנו חוטאים על ידי כך חטא בצנעת הפרט, וחוטאים מבחינה ציבורית. אם הוא רוצה להעיד, בבקשה.

ס. שחל: אני רוצה להתייחס לנושא הזה של העדה של בן משפחה על בן משפחה אחר. הגבלה זו קיימת בסוגים מסויימים של עבירות, עבירות פליליות בלבד. שם לא רשאי בן משפחה להעיד נגד בן משפחה אחר והקרבה מוקדמת: אשה, ילדים והורים. אינני חושב שאפשר יהיה להרחיב את הנושא הזה כאן כלאחר יד מהסיבה הפשוטה - יש ועדה היום בראשותו של שלפט בית המשפט העליון, שדנה בצנזורה זו. אינני חושב שאנו בוועדת הכספים יכולים, דרך אגב, לשנות עקרון משפטי יסודי.

י. פלומיין: אני מתכוון לאותם הקרובים שציטטת.

ס. שחל: ההסתמיות היא שגם בעבירות כאלה לא נוטים להרחיב. אתה רוצה להרחיב את זאת לסוג שונה לחלוטין, ובנושא אזרחי לחלוטין. כיום זה מוגבל לרצח ולהריגה. לא יתכן שדרך אגב נעשה תיקון כזה.

י. פלומיין: יש הבחנה. יוצא שאנו מכניסים כאן מספר קומפוזיטסי, כאשר מתחילים להזמין ילדים להעיד נגד אביהם.

היו"ר י. קרגמן: יש דיון בנושא זה בפורום אחר בראשות שופט בית המשפט העליון.

י. פלומיין: עד עכשיו לא הייתה הזדמנות להזמין בכלל שום אדם בשלב ראשון לחקירה, אלא בשלב ההשגה. פה מרחיבים את זאת על פני כל השטח. אני מרחיבים את הנורמה. אז בשלב זה אני אומר עד שהוועדה תחליט, הבה נרחיב את כל הנורמה למעט בני משפחה, ואז נשאר למס הכנסה מספיק אנשים לחקור. אני חושב שמהאספקט המוסרי עושה כאן הנציבות דבר חסור, ואני אתריע על כך בכל מקום. זה מסס לא נשמע להעיד אשה נגד בעלה בעניני מס הכנסה ולאיים עליה בשנתיים מאסר.

י. תמיר: למעשה לא הכנסנו שינוי. אני יודע שחושבים כל הזמן איך לקרוא לאשה. למעשה, אותה פרוצדורה שהייתה קיימת בשלב ההשגה, תהיה קיימת בשלב הראשון, וזאת כיוון שאנו רוצים לגפור מה שיותר שומות בשלב ראשון. אינני רוצה להכנס לתוך השיקולים הקונצטיטיוניים. אני יודע שאנו עושים את עבודתנו כראוי, והבדיקה היא פינאנסית לקביעת הכנסתו של הנישום. במידה ורוצים שנגיע לאמת, ולעיתים קרובות היא איננה מוגשת לנו על הצלחת, אז אנו צריכים שיאפשרו לנו את זאת. צריך לזכור שאף אחד לא ביקש מהבן במס הכנסה שיספר משהו נגד אביו. מצד שני, העדויות והאינפורמציה נמצאות בדרך כלל בידי האנשים שבפריפריה. כלומר, צריך איזו קרבה. אז בהגדרה של קרוב, כמו שאתה מציע, ההגדרה בסעיף 88 -

5.

אני מוכן להגדרה בסעיף 76.

פ. פלומיין:

אז מה אם הבן שותף ואם האשה שותפת?

פ. תמיר:

תזמין את האשה בתור שותפת, כנישומה.

פ. פלומיין:

אנו יוצרים בעיות ולא מביאים בחשבון שהאינפורמציה הנדרשת לא מוגשת לנו על ידי נציגיהם של הנישומים, ולא מוגשת על בקלה.

פ. תמיר:

באותו הסעיף, סר תמיר, כאשר אתה אומר כל אדם היכול, אתה בעצמך אומר אחר-כך

א. שוסטק:

"ובלבד שפקיד או מורשה או עובד של הנישום או כל אדם אחר המועסק... לא ייחקר, אלא על-פי דרישת הנישום". אז אתה אנשים זרים שעובדים במביבתו אינך רשאי להזמין, אלא לפי דרישת הנישום, ואלתם הם דווקא אנשים שיכולים להועיל יותר. אז כל שכן צריכה להיות הגבלה בענין קרובים. ההגבלה בענין העובדים, האנשים הזרים, היא בגלל נאמנות אישית, אז כל שכן קרובי משפחה.

אז את מי כן אפשר להזמין?

היו"ר פ. קרגמן:

בדרך כלל כאשר אתה מדבר להזמין עד, זו שטות. בעצמי מס הכנסה במדינת ישראל

א. שוסטק:

מקבלים הסכמה לבוא בעצם ההזמנה, ואל תשאל אותי למה. לכן אם באותו סעיף מוציאים אנשים שיש להם נאמנות אישית, על אחת כמה וכמה צריכים להוציא קרובי משפחה.

עם כל הרצון לגבות מס הכנסה, במשטר דמוקרטי יש דרכים ואמצעים שאין להשתמש בהם. אני חושב שהנושא הזה הוא נושא מוסרי ואנושי ממדרגה ראשונה. לא יתכן שיוזמן בן

פ. גולן:

להעיד על אביב.

ואם הוא שותף שלו?

היו"ר פ. קרגמן:

אפילו כשהוא שותף, שיוזמן בשביל עצמו.

א. שוסטק:

אני מוכן לוותר על המס ובלבד שלא יהיה דבר כזה אצלנו.

פ. גולן:

בארצות הברית קיים משטר דמוקרטי או קומוניסטי?

היו"ר פ. קרגמן:

לא חשוב. אינני רוצה ללמוד הכל מאמריקה. אני חושב שצריך להוציא את הדבר הזה, ולא חשוב לי מה אמר חברי הכנסת שחל שמישהו דן בנושא.

פ. גולן:

אני יכול להבין חלק אחד של הביקור הזה, שאנשים רגישים לדברים שנוגעים לעקרונות. אבל אני רוצה לומר לחבר-הכנסת פלומיין, ברוח טובה, ולא לעשות מזה ויכוח גדול, שהדברים שהוא השמיע היום בוועדה, היו מוזעזעים בשבילי. ואני מתאר שגם לחברים אחרים בוועדה. אני שמעתי שמדינה זו קומוניסטית, רק מפי אויבים.

פ. גולן:

אמרת שדברים כאלה יעשו אותנו למדינה קומוניסטית.

פ. פלומיין:

אני אומר את זאת ברוח טובה. לא כבר-פלוגתא פוליטית. זו בעיה של מדינת ישראל. על דבריי כגון אלה אומרים אנשים שיש להזהר בדברים.

פ. גולן:

לגופו של עניין, אני יכול להבין שיש בעיה להוציא את כל הקרובים? אינני מתאר לי

את זאת; הלא כל ישראל חברים. אבל לא כך.

לא לזה הכוונה.

ג. פת:

היתה הצעה מדוייקת למה הכוונה?

פ. גולן:

י. פלומין:

הצעת להוציא בן ואשה.

צ. גרשוני:

אם חבר-הכנסת גולן, בצדק, איננו יכול להסתפק בכך שאחד מחברי הוועדה אומר שיש דיון משפטי, אנו צריכים לשמוע חוות-דעת משפטית.

ג. פת:

אז לא נצביע היום.

ע. פיינרמן:

אני רוצה לנסות להוריד מסביב לדיון את המתח המיותר ואת ההתבטאויות החדות, שכולנו חוטאים בהן לפעמים. יש פה שני חלקים: חלק אחד, שאני מבין אותו, וכולנו צריכים לתמוך בו: הרצון להקנות לשלטונות מס הכנסה את הכלים והאפשרויות להגיע למעלימי מס. החלק השני הוא עד היכן המצב הזה יכול להגיע. אינני איש חוק, אבל אם אני מסתכל על זאת בשניים של אזרח, נדמה לי ששני צברים צריך להבטיח פה: 1) צריך להבטיח שלא תהיה חקירה של קרובי משפחה מדרגה ראשונה. כלומר, אב, בן ואשה. אני יודע שקיימות שותפויות בין הגורמים האלה, אבל אז כל אחד מהשותפים יכול להחזיק בגין עצמו כנישום. לא צריך להביא לידי כך שיעמדו באמת בעל נגד אשתו או בן נגד אביו. כלומר, הייתי מציע שנקבל פה הנחיה ומביאי ההצעה יגבשו את הסעיף כך, אחרי שהם יוועצו ביועץ המשפטי לממשלה, שהכללים האלה יחולו למעט אשה, בן ואב.

ע. אמוראי:

אני חושב שאי אפשר להחזיק את החבל בשני קצותיו, והצרה היא שהחבל כאן ארוך מאוד. הטענות שלי לנציבות מס הכנסה הן מסוג אחר - שהם אינם מצליחים בכוח-האדם שלרשותם ובמכשירים שלרשותם לגבות מס אמת, ועדיין יש מרחק גדול שממנו אפשר לגבות עוד הרבה סכומים. ואי אפשר גם לקשור להם את ידיהם וגם לבוא אליהם בטענות. אינני מקבל את הגשה האומרת שכאשר אתה מזמין בן משפחה, ואני מסכים עם מר תמיר, שהאינפורמציה נמצאת בעיקר אצל בני המשפחה, ואני מוכן לומר דברים מפורשים ואתה יכול לקרוא לי נ.ק.ו.ד. - אם לא תחקור את האשה והבן, לא תדע כמה מרוויח הבעל. אינני מקבל את ההנחה שכאשר מזמינים לשמוע עדות מאדם אחד, זה לרעת השני; זה לטובתו, זה ימנע ממנו לעשות עבירה. כל מי שאומר אחרת, לדעתי, שותף למאמץ לאפשר לאנשים להעלים מס. אז יכול להיות שבארץ מי שמעלים מס הוא גבור לאומי, אבל אם לא נסיים את העניין זה פעם אחת, המצב יילך ויחמיר. לפני שלטונות מס הכנסה צריכות להיות פתוחות כל האפשרויות כדי שיוכלו לקבוע את הכנסות הנישום לצורך גביית המס. הייתי עד לי ביתי כאשר מס הכנסה הגיע למספרה שאדם העלים מס, ואז נציגי מס הכנסה באו לביתי בשעה שבע ושלושים בבוקר, והתברר שהאיש הזה העלים סכום עצום. אז אם אדם מעלים סכום כזה, דרוש חיפוש כזה, שתיגדו לו בושה לפני ילדיו. אם לא תחקור את הסביבה הקרובה, לעולם לא תדע מה הכנסותיו האמיתיות. ואם לא נקבל את הסעיף הזה, פירוש השבר שאנו שולחים את פקידי מס הכנסה לעשות שומה כאשר ידיהם כבולות.

י. תמיר:

לצורך עשיית שומות אנו צריכים אינפורמציה. מוטב שלאגור שהאינפורמציה תהיה קלה להשגה, ומי שלא מקל בכך/ שהיה בתחום זה חלשים יותר.

מביא לכך

אשה איננה נישומה במס הכנסה. הקו נצפצפה של מס הכנסה היא קונצפציה משפחתית. גם כאשר יש לאשה חוב נפרד, זה נחשב כהכנסת הבעל וממנו גובים את זאת. כלומר, הבעיה היא של היחידה המשפחתית.

פה מדובר על בדיקה לצרכים אזרחיים, והפרקטיקה בדרך כלל אינה להזמין כדי לאמת דברים. אבל לעתים קרובות הבעל אומר שהאשה עוזרת לו בעסק, ואז היא בחזקת נאמנת, ואז אי אפשר להזמין; ומשפחה לא להזמין, וחבר-הכנסת פלומין היה רוצה שלא יזמין גם בני משפחה מדרגה של בני דודים של החותנת ---

י. פלומין:

אמרת שאני מסכים להגדרה של סעיף 76.

י. תמיר:

לפי סעיף 76 מדובר עד בן דוד שלישי.

י. פלומין:

אני מוכן לקבל את הצעתו של עוזי פיינרמן. אני מוכן לסייג את הצעתו לקרוב מדרגת

הורה, בן זוג ונאצא.

מ. שחל:

אני מתנגד להצעה של חבר-הכנסת פלומין מבחינה עקרונית, שלכאורה נראית מתקבלת - איך מאמינים בן להעיד נגד אביו. אני מצטער מאוד. זה פתח לאפשרות של העלמה מכוונת

ומתוכנת על ידי בני משפחה, והסייג הזה של בני המשפחה, כפי שמציע חבר-הכנסת פלומיין, זה המעגל הראשון של בני המשפחה שקשורים בהעלמת המס. בדרך כלל עושים את העלמת המס במעגל הראשון של בני המשפחה. אני חושב שתיקון כזה שמציע חבר-הכנסת פלומיין לא יכול להכנס לחוק שרץ אגב. אני מבקש שיזמינו את בניג היועץ המשפטי לממשלה לשמוע חוות דעתו בעניין. תיקון כזה עלול לזעזע את כל מערכת המשפט בישראל, ודרך אגב אנו מחוקקים חוק שאיננו סמין העניין, ומשנים את סדרי הדין הפלילי. אני מבקש לכן שתובא חוות-דעת מוסמכת, ולא - אני מצביע נגד.

י. פלומיין:

על עבירות פליליות בפירוש לא מדובר כרגע. אני מדבר על כך שתחת איומים נטיל חובה

פלילית.

הינ"ר י. קרגמן:

איזה לחץ יש כאן?

י. פלומיין:

שולחים לאדם הודעה שאם לא יבוא, יפעילו נגדו סעיף 220, והוא איננו יודע מה תוכן

הסעיף ואז הוא נבהל ונא.

א. לין:

נכנסתי לדיון זה לגמרי באקראי, אבל מאחר שלפי הערכתי זה לא רק נושא משפטי אלא גם נושא מוסרי מאוד, כאשר מדובר על נושא מוסרי, יש לו שני צדדים: מנקודת ראות אחת הצד המוסרי מחייב אותנו למנוע כל אפשרות של התחמקות ממש כשלעצמו. באותה מידה הצד המוסרי מחייב אותנו למנוע ככל האפשר שלא נאכוף את הכלל הידוע במשפחה שלא יובא קרוב שמעגל ראשון להעיד על קרובו. הייתי סמליץ, ואני מקבל את הצעתו של חבר-הכנסת שחל, שמוכרתה להיות אפשרות של התייעצות עם אנשים משפטיים במכלול הבעיה.

כאשר התחיל חבר-הכנסת אמוראי ואמר שאי אפשר לאחוז את החבל בשני קצותיו, חשבתי שייסיים את המשפט בצורה אחרת: אפשר לקבוע שלא ייקרא אדם להעיד על ניסוח במעגל ראשון, אלא אם מדובר בשותפות ביניהם.

הינ"ר י. קרגמן:

ומה אם האשה שותפה?

א. לין:

תאר לך משרד עורך-דין המעסיק מספר עובדים. האשה בדרך כלל איננה יודעת מה מתרחש שם. אלא אם אותו עורך-דין מזהיר במס הכנסה שהאשה עובדת אצלו במשרד כפקידה או כשותפה. אז הוא איננו יכול להתכפרת בהגנה שלא יובא קרוב משפחה להעיד על קרוב משפחה במעגל ראשון, ולזה וודאי חבר-הכנסת פלומיין מסכים. אני חושב שאפשר לצמצם את זאת במקרה שלא מדובר בשותפות עסקית במעגל ראשון של הקרבה, אין אפשרות להזמין קרוב משפחה להעיד על קרובו; במידה שהקרובים הם שותפים, אי אפשר למנוע ממש הכנסה להזמין.

י. פלומיין:

אני מסכים לכך.

הינ"ר י. קרגמן:

יש לי רגישות לנושאים מוסריים, לא פחות מאשר לחבר-הכנסת גולן. עקב ההתבטאויות השונות שהיו כאן, אני רוצה לומר שעובדי מס הכנסה הגובים השנה 12 מיליארד לירות, ואויים להערכה גדולה מאוד. לגבות 12 מיליארד לירות בישראל, שזה סכום עצום מההכנסה הכללית, זה לא דבר קל. צריך לתת לעובדי מס הכנסה כלים, אם רוצים בגביה ברצינות. הכלים אצלנו הם כאין וכאפס לעומת מה שקיים בארצות הברית. צריך לאפשר למס הכנסה לדעת מהי הכנסתו האמיתית של הנישום, וצריך לאפשר לפקיד מס הכנסה לשמוע מהאשה מהי ההכנסה במשפחה. כאשר מישהו מעלים מס, האשה בדרך כלל שותפה לזאת. בסופו של דבר הולכים לחקור את האשה כדי לדעת מאי רמת החיים במשפחה.

לכן, אני מציע שקודם כל נקבע שאפשר להזמין קרוב, וזו תהיה פורמולה אלגנטיקה; אחר-כך צריכים לומר מה זה "קרוב". אני מבין שיש הסכמה להזמנת "קרוב".

י. פלומיין:

תלוי מה לא נכלל בקרוב.

י. תמיר:

אני רוצה לברר למשל אם האשה תופרת בבית. איך אני יכול לברר את זאת?

ג. פת:

אפשר לשאול את הבעל.

י. פלומיין:

הבעל אומר שהוא איננו יודע, הוא לא נמצא בבית לפני הצהריים.

א. רונן:
אני מתרשם שחבר-הכנסת לין לא פתר את הבעיה. הוא התייחס לענין של העסקת האשה במשרד. אבל כאן מעירים שמדובר בהכנסה משפחתית ולא בהכנסת העסק, ומדובר על הזמנת האשה להעיד על הכנסת המשפחה ולא על הכנסת העסק. על כן לא פתרת את השאלה הזו. את האשה אי אפשר להזמין כנישום, והיא שייכת רק ליחידה המשפחתית.

ביחס להצעתו של היו"ר שנתקדם בשלבים, אני חושב שהניסוח של השאלה צריך להיות שנסכם שיהיו סוגי קרובים שכן יזמינו אותם, ואחר-כך נעבור לשאלה את מי אפשר להזמין ואת מי אי אפשר להזמין.

ע. פיינרמן:
אני רוצה להציע שהיות והנושא בין הייתר הוא גם משפטי, מסתמן פה למעשה הלך רוח שיש לאפשר לעשות הכל בתחום ההגיון, המוסר והחוק, כדי שמס הכנסה ייגבה. פה גם נאמר מי הוא המעגל הפנימי שלגביו ייחשבים חברים הועשה, אבל יש כל מיני צדדים לבעיה זו - הצעת שנסכם פה הנחיה, לא החלטה, האמרת שהוועדה בדעה שצריך לתת שיניים למס הכנסה, אבל צריך להגן גם על המעגל הפנימי ביותר במשפחה, כדי למנוע דברים שלא נעשו בתחומים אחרים של החקירה. נבקש בהקשר לזה שהיועץ המשפטי לממשלה יראה את הסעיף ויתן לנו את חוות-דעתו, האם צריך למעט מתוך מעגל הקרובים הזה ואת מי.

ג. קטרון:
אני רוצה להזכיר לוועדה שסעיף זה אמנם חדש, בשלב השומה, אבל הוא מועתק כמעט מלה במלה מההודאה הקיימת בשלב ההשגה. דהיינו, אם הדבר הלך ולא הרס עד כה משפחות בשלב ההשגה, אין להציע שזה יהרוס משפחות בשלב השומה.

ג. פת: יש סטטיסטיקות למה זה גרם במשפחות?

י. פלומיין:
אני מציע שינוי בהסתייגות שלי: "ובלבד שלא יוזמן בן, הורה או בן-זוג להעיד לגבי הכנסותיו שלו". כלומר, אם לבן או לאשה או להורה יש הכנסה משלהם, אפשר להזמין; אבל לא להזמין לגבי הנישום עצמו. זה פותר את הבעיה של האשה התופרת.

י. תמיר:
קודם הצעת להגביל את הסמכות לחייב ניהול חשבונות. אבל בהעדר חשבונות, אנו צריכים לשאול שאלות, ופה אתם רוצים להגביל. מזה יכולה להתגבש שיטה יפה.

י. פלומיין:
תבטל את התחשיבים ביהלומים. אתה צריך לקרוא את הרשימות של ברוך זאדל איך עושים תחשיבים בעבודות עפר. שם יש השפעות של ארבעה מיליון לירות. זה קיים, אבל פה לחייב את האשה.

א. שוסטק:
דבריו של מר תמיר מוכיחים שיש להם את כל השינויים; כבוד בחקירה הראשונה מאיימים שהאשה תעיד בשבועה. לפקדי מס הכנסה יש כל השינויים. אין שום מגבלה, גם להושיב בבית הסוהר וגם להוציא מהמטה, אם יש להם חשד. אז צריכים לעמוד על זה? אל תגיד לנו שפה מגינים על מעלימי מס.

היו"ר י. קרנמן: אל תקח על עצמך דברים שאי ש לא אמר לך.

צ. גרשון:
אני מציע שענין הזמנת קרובים ייקבע על ידי תקנות של שר האוצר באישור ועדת הכספים.

ע. אמוראי: אני מציע לאשר את הסעיף כפי שהוא.

י. תמיר:
אני רוצה להסביר שוב מהי כל הבעיה. אנו במקרה הזו ביקשנו סמכות שיש לנו מאז ומעולם בשלב ההשגה. היות ויש לאץ להספיק יותר, אנו רוצים לגסור בשלב הראשון מה שיותר תיקים. היום, כאשר פקיד רוצה לחקור, הוא צריך להשוות הראשונה איננה מבוססת, כדי להביא את הנישום לשלב ההשגה, ואז אפשר לחקור אותו. בהרבה ארצות חיסלו את ההבחנה בין הסמכות לשאול בשלב ראשון

ובשלב שני. לא היה פה יותר מאשר נסיון לייצעל.

ב. דקורד של מס הרנסה בתחום השאלות

של ילד על אביו בנושא זה, עומד בפני עצמו, ואני מציע לאפשר לנו לעשות בשלב ראשון מה שעד עכשיו יכולנו לעשות בשלב ההשגה.

ג. אני מוכן לבדוק, והאמת שלא בדיוק

בדקתי, מה עושות בנושא הזה של בני המשפחה אדמיניסטרציות אחרות שבהן יש חיוב במס על בסיס משפחתי. לא בקשנו פה שום חידוש, איננו מתכוונים לעשות|בזה תהליך מקיף, אלא רוצים להפסיק יותר שומות.

י. פלומיין:

היועץ המשפטי אמר נכון שזה קיים בשלב ההשגה, אבל הוא שכח לציין ששלב ההשגה

זה שלב אופציונלי של הנישום, ואם הוא איננו רוצה להסתכן, אין הוא מציע השגה ולא מזמינים את האשה, וכאן מדובר מיד, ואין זה נחשב לקביעת הנישום.

א. הלפרין:

אולי היא הנותנת, זו הסיבה להזמין.

ג. פת:

אמר חבר-הכנסת גולן שזה לא רק ענין של עשרים מיליון לירות שהמס עשוי לגבות.

יש פה בעיה של העמדת המשפחה בפני קוטב לא רצוי. מה יצא מכל החדירות הגדולות ומהבזיונות שעשו למשפחות כשבאו לבתיהן ואספו את חפציהן בשעה שבע בבוקר? אחר-כך אפשר לבקש סליחה, אבל לך תבקש סליחה מילד בן עשר שיודעים בבית הספר שבלילה הפכו לו את הבית. פה צריכים להיות זהירים, כי מדובר בפגיעה בפרט.

ע. פיינרמן:

אני חוזר על הצעתי שנבקש בענין זה את חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה, ואם

צריך, נצביע מחר או מחרתיים.

הי"ר י. קרגמן:

ליועץ המשפטי אין שום הצעות.

ע. פיינרמן:

אני מבקש את חוות דעתו של היועץ המשפטי על הנקודה הזו של בני משפחה קרובים -

הורה, בן, אשה - והוא ישקול את זאת לאור סדרי הדין הפלילי ולאור פהלים במדינות אחרות. זו שאלה סנוסחת, שאני רוצה לגביה את חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה.

הי"ר י. קרגמן:

אנו עוברים לסעיף 26. לסעיף זה אין הערות. הסעיף אושר.

לסעיף 26 ישנה תוספת לחבר-הכנסת פלומיין.

י. פלומיין:

אני מציע לשפר את המצב הקיים של גביית המקדמות, אבל צריך מצד שני גם למנוע תופעה שגורמת לכך שאנשים מתחילים מתשלום מקדמות, על ידי כך שמטילים חיובים מוגדלים של מקדמות. אני מציע שבנסיבות מסויימת שייקבעו על ידי שר האוצר באישור וועדת הכספים, למשל: אם אדם הגיש דו חות במשך שלוש שנים והם אושרו, בכל פעם שהאדם פגיש דו"ח, יוגש לו עודף המקדמות. כשם שאם יש פער מטילים עליו ריבית, ואני בעד זה, צריך להיות הוגנים לכיוון ההפוך - שאם אדם שילם מקדמות, צריך להחזיר לו אותן מיד לפי דרישתו, אם הגיש דו"ח ולפי הדו"ח מסתבר שהמקדמות עולות על הדו"ח, וזאת בנסיבות ששר האוצר יקבע.

י. תמיר:

בעקרון נראה לי. בעצם, אנו נוהגים כך. כאשר פונה נישום ואתה מסתכל אחרונות ורואה שהדו"חות שלו מתקבלים, אין סיבה לא להחזיר לו את עודף המקדמות. זה גם לא משפיע לשום תמריצים סטטיסטיים אצל פקיד השומה, כי החוזרים של המס ניתנים מתקציב מרכזי, כדי שפקיד השומה האזורי לא יחשוב שהחזר המס פוגע בגביה שלו. אנו מסכימים להצעה, אנו מוכנים להצטרף את ~~את~~ בחוק ובתקנות.

י. פלומיין:

אני מציע שנקבל את סעיף המסגרת, והתקנות יוגאו לאישור יותר מאוחר.

היו"ר י. קרגמן:

למעיפים 27-29 אין הערות, הם מאושרים.

בסעיף 30 יש הצעה לחבר-הכנסת פלומין.

י. פלומין:

קיבלנו הצעה מהאוצר שבכל מקרה לפקיד השומה יש סמכות להגדיל את ההערכות, כאשר יש פער, להערכתו, מעל 40%. אינני כל כך שלם עם זאת שיש לו סמכות להגדיל את תשלומי המקדמות בלי פיקוח פרלמנטרי. אני מסכים שתהיה אפשרות להגדיל במקרים מסויימים, כפי שציינן מר תמיר, כאשר קבלן למשל בונה לפי שיטה שאין לו רווח בשנה אחת, אבל כל הרווח ישנו בשנה שלאחר מכן. אבל באופן כללי אני חושב שלא צריכים לתת לפקיד השומה להגדיל את השומה לגבי כולם, ואז זה גם נטל גדול על הנישום שיצטרך להוכיח שלא הרוויח את ה-40%. בצעתי היא שרק במקרה שהשנה הקובעת היתה ללא רווחים, אפשר יהיה לקבוע מקדמות גדולות.

י. תמיר:

אני חושב שהסעיף הכללי שמאפשר לשר האוצר להגדיל מקדמות, מאפשר יותר אי-צדק כי הוא כללי, ואז יכול להפגע גם זה שירד בהכנסתו. אבל בליט ברירה גם הסעיף הזה יהיה. פה דווקא מדברים במקרה שיכול להיות יותר צודק, אין הרבה מקרים כאלה, אבל כאשר הם ישנם, הם מנקרי עיניים - הכוונה לאדם שעשה השנה המון כסף, אז אני אומר שיש לי ידיעה עליו ואני מוציא לו שומה איצדיבידואלית על פי רוב זה קורה כאשר בא קבלן שמקבל אישור מפקיד השומה שהטאבו לא יחייב אותו במס שבו, והוא אומר שהיום הוא מעביר כמה בניינים. לעומת זאת השנה הקובעת היא לפי שומה אחרת לגבי חובות שהוא חייב. עכשיו אני אומר שאם משהו מוכר בשנה הזו בניינים ובקלכולציה גסה אפשר לומר שהרוויח מליחון לירות, ולעומת זאת השנה הקובעת היא לפי מאה אלף לירות - אני אומר שעל זה מססיפים 40%. פקיד שומה לא ישיש לעשות את זאת, כי הקבלן יכול להוציא השגה, ואז ההליכים נמשכים כשנה וחצי. אז אם הנישום רוצה להתעקש, הוא יכול לנטרל גם את זאת, אבל זה כרוך באי-נעימויות. לפי דעתי, השיטה לפי סעיף זה צודקת יותר.

היו"ר י. קרגמן:

אם זה ייעשה לפי ענף, יהיה קשה לחלש לעמוד בזה.

י. פלומין:

אני רוצה שעול ההוכחה יהיה על פקיד השומה. אם מדובר במיליון, אין בעיה.

י. תמיר:

ההנמקה תינתן על ידי פקיד השומה. פקיד השומה יאמר שאותו קבלן הרוויח משהו שעושה רושם של מיליון לירות - נמכרו שלושה בניינים. העול צריך להיות על הנישום שיגיד שעל שלושת הבניינים היתה לו מפולת. אבל לא ההיפך.

היו"ר י. קרגמן:

אני מעמיד להצבעה את הפעם חבר-הכנסת פלומין.

ה צ ב ע ה

הצעת חבר-הכנסת פלומין לא נתקבלה.

י. פלומין:

הצעה אלטרנטיבית - במקום 40%, 100%. ששה יחול רק לגבי אותם מקרים מסויים, ושפקיד המס ינמק מדוע הגדיל. לפי הנוסח הקיים הפקיד איננו צריך לנמק.

א. שומסק:

אינני מבין מה כאן הויכוח. בשביל מה מבטלים לארבעים אחוז? אני מציע לא מאה אחוז ולא ארבעים אחוז, כי את האחוז הוא לא יוכיח אף פעם. אלא אם חושבים שיש לפקיד מס הכנסה יסוד סביר להניח, צריך לתת לו את הסמכויות ולהוציא את כל ענין האחוזים.

י. תמיר:

הצעה זו של חבר-הכנסת שומסק מקילה עלינו, אבל פה נטלנו על עצמנו מגבלה בירודעין. כי הסטטיסטיקה מוכיחה שאצל רוב העצמאים והחברות יש תוספת מס

על מה שהוא שילם עם הדו"ח המקדמות. אז אמרו שאנו רוצים לפחות להיות בטוחים כשהוא חייב יותר מס.

היו"ר י. קרגמן: אני מוכן להצטרף לשוטסק, אבל אם מר תמיר מוכן לכבול את עצמו, אני מקבל את זאת.

ביחס לסעיף הקודם שהחלטנו להתייעץ עם היועץ המשפטי לממשלה, אני רוצה לחזור שהיה מוסכם ש"קרוב" זה מקובל עלינו, אבל ביחס למי לא כלול בהגדרה, נתייעץ עם היועץ המשפטי לממשלה.

ג. קטרון: היועץ המשפטי לממשלה אינו זקוק להגנה, הוא אחד המשפטנים המוכשרים שראיתי בימי חיי, אבל מה רוצים לדעת ממנו?

י. גולן: מי לא כלול במסגרת של קרוב.

י. פלומין: זו לא שאלה משפטית.

היו"ר י. קרגמן: ביקשו ואני קבעתי שהיועץ המשפטי יתן חוות דעתו. אם הוא יגיד שאין לו ענין זה, נדע שלא.

אני מעמיד להצבעה את הצעתו של חבר-הכנסת פלומין לסעיף 30.

ה צ ב ע ה

הצעתו של חבר-הכנסת פלומין לא נתקבלה.

סעיף 30 נתקבל.

לסעיף 31 אין הצעות, סעיף 31 נתקבל.

הישיבה ננעלה בשעה 11:00